ſpm ſociatũ cũ alijs.ſ.timore ꝛ honore.et
ſic de alijs.quia taliter ei debeť.

Q, q̃uis ſint mľte ſpeciales rõnes q̃/
re oĩa p̃dicta debent dari deo ab hoĩe.tñ
vna põt eſſe rõ generaľ ex parte dei.ꝛ alia
ex parte hoĩs. Titulus.clxxvij.

Q Uoniã oẽs p̃dicte rões p̃nt con
cludi ĩ vna rõne ex pte dei.ꝛ alia
ex pte hoĩs.iõ poſſumus ducere
oẽs ad duas generales rõnes. Iſte autez
due rõnes ſunt opꝰ ꝛ factor. Uñ oĩa de/
benť deo ab hoĩe.qꝛ deꝰ eſt factor eius.ꝛ
oĩa dz hõ dare deo.qꝛ eſt opus eiꝰ. Et co
mõ q̃ deꝰ eſt factor hoĩs.ꝛ hõ eſt opꝰ ſuũ:
eo ei debenť dari.ꝛ homo dz dare dõ Et
iõ amor:timor:honor:laus ꝛ glĩa:fides
ſpes:fiducia:ꝯfidẽtia:obediẽtia debenť
deo ab hoĩe.qꝛ hõ eſt opꝰ ſuũ.ꝛ deꝰ eſt fa
ctor eiꝰ. Uñ hõ dz amare deũ.qꝛ eſt opꝰ
eius.ꝛ deꝰ eſt factor ſuꝰ. Hõ dz honora/
re deũ.qꝛ eſt opus eiꝰ. Hõ dz laudare de
um.qꝛ eſt opus eiꝰ. Et qꝛ deus eſt factor
hoĩs.ꝛ hõ eſt opꝰ eiꝰ.iõ dz ei ſũme obedi
re. Et ſic de alijs. Unde qꝛ deꝰ eſt factor
hoĩs.ꝛ hõ eſt opꝰ ſuũ.iõ amat ipm hoĩez
qꝛ factor amat ſuũ opus:ꝛ ipi dat ſua be
neficia. Quia deꝰ eſt factor hoĩs.iõ deꝰ
eſt dñs eiꝰ. Et qꝛ deꝰ eſt factor hoĩs.iõ ẽ
p̃ncipiũ hoĩs.et qꝛ eſt factor hoĩs.iõ nõ
decipit nec fallit hoĩem.ſed ſp dicit ei ve/
ritatẽ.qꝛ factor nõ decipit opꝰ ſuũ.et qꝛ
eſt factor hoĩs:eſt homĩ fideľ.ꝛ qꝛ eſt ho
minis factor.ideo neſcit deficere homĩ.qꝛ
factor nõ deficit opi ſuo. Et ſic de alijs.
Quia igiť hõ eſt opꝰ dei:ꝛ ſolus ſe cogno
ſcit opus dei eſſe ꝛ factũ a deo.ꝛ alia opa
nõ cognoſcũt ſe eſſe opa dei.nec eſſe facta
a deo.et etiã ſolus hõ cognoſcit ſe eſſe ob/
ligatũ deo.et ſolus cognoſcit q̇d dz opꝰ
factori ſuo:ꝛ cognoſcit ꝙ omĩa p̃dicta de
bet opus ſuo factori. Et qꝛ põt dare oĩa
p̃dicta.ideo debet ꝛ obligať dare oĩa p̃di/
cta deo. Cõiunge oĩa iſta ſimul. Hõ co/
gnoſcit ſe eſſe opus dei.ꝛ cognoſcit quid
debet opꝰ factori ſuo.ꝛ homo cognoſcit
ſe eſſe ſeruũ dei et ſubditũ.ꝛ cognoſcit q̇c
q̇d debet ſeruus dño ſuo facere.ꝛ cogno
ſcit ſe omnia accepiſſe a deo.et cognoſcit
q̇d debet facere recipiens danti.ꝛ hõ co/
noſcit ſe poſſe dare et habere oĩa q̃ debz
dare. Ex iſtis oĩbus ſeq̇tur ꝙ hõ dz da/
re omĩa p̃dicta deo.nec excuſať ſi nõ dat.
qꝛ habet et põt dare. Et ſic in generali et
inſimul manifeſtata ſunt debita et dona
que deo debenť.ꝛ q̃ homo debz dare dõ:
et obligatur vltra amorez dare.

Sequiť de iſtis in ſpeciali.et p̃mo de
timore. Titulus.clxxviij.

Q Uoniã autez Ti.cx.
dictũ eſt ꝛ tractatuz de amore
quod eſt primũ donum et pri/
mũ debitũ.in ſpeciali etiã tractatũ eſt de
alijs debitis ꝛ donis in ſpeciali. Sed tñ
quia amor eſt primũ debitũ ꝛ donũ.ꝛ ad
ipſum ſequunť om̃ia alia debita ꝛ dona.
et nihil poteſt dici donũ niſi ratione amo
ris.quia eſt p̃mũ donũ.ideo neceſſario in
cludiť amor in oĩ dono ꝛ dato.aliter non
eſſet donum nec datũ.quia ipe amor pri/
mo habet nomen doni.et primũ ſemp in
cluditur in alijs.et nihil poteſt eſſe veruz
donũ nec datũ niſi oriatur ab amore:et
fundeť in amore. Et ſi amor nõ eſt:nullũ
donũ eſt.qꝛ donũ debet eſſe voluntariũ:
liberũ:ſpontaneũ et gratuitũ.ꝛ nihil eſt
tale niſi amor. Et ideo nihil eſt acceptuz
niſi amor vel ꝑpter amorẽ. Et ꝑpter hoc
timor:honor et obediẽtia ꝛc̃.que poſſunt
dari abſq3 amore:nõ ſunt acceptabilia.
quia nõ ſunt voluntaria:nec dulcificata.
nec mellificata cum dulcedine amoris.q̃
eſt p̃ma dulcedo. Ideo ſine amore om̃ia
ſunt amara. Ideo nec dans gaudet de
dando:nec recipiens complacet in recipi
endo. Et ꝑpter hoc qui timet ſine amore
habet penã et triſticiaz.et qui honorat ſi/
ne amore adulatur.quia nõ eſt honor:ſed
adulatio. Quia ergo ipſe amor eſt primuz
donum et debitum.ideo ſcientia et cogni
tio de amore eſt p̃ncipiuz et ianua ad co/
gnoſcendum om̃ia alia dona ꝛ debita.et
ſimilis proceſſus eſt de omnibus ſicut de
amore. ¶ Incipiamus ergo p̃mo ab ipſo Dña int timorẽ ꝛ amorẽ
timore. Uñ timor differt ab amore.quia
amor ẽ donũ liberale ꝛ ſpontaneũ.ꝛ ideo
dať cũ delectatiõe et leticia:ſine fatigati/
one:ſine pena:ſine triſticia:ſine coactio/
ne et liberaliſſime.ſz timor ſolus de ſe nõ
poteſt dari niſi cum pena ꝛ triſticia:fati/

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

gatiōe ꝛ coactiōe: nō ſponte: nō libere. q̄a
nō eſt donū voluntariū. Et iō niſi ꝯiun/
gat cū amore dat triſticiā: penā ꝛ deſpe/
ratione. Et iō ipe timor ē ꝑmꝰ fuꝰ: nullā
libertatē hn̄s. Sed qn̄ ꝯiūgit cū amore
tūc eſt liber: ſpontaneꝰ ꝛ volūtariꝰ ꝛ libe
ratꝰ a ſeruitute ꝛ manumiſſus. et tunc nō
habet penā nec triſticiā: ſed gaudiū. Sic
ergo amor liberat timorē a ſuitute: ꝛ po
nit ipm̄ in libertatē. et hoc facit amor bo/
nus et non amor malus. Et qꝛ timor de
ſe eſt ſeruus et dat penam. ideo nō debet
multiplicari ſicut amor. Unde ex vno ti
more bono nō ſequūt multi timores. ſed
quanto timor eſt melior: tanto minꝰ mul
tiplicat. Ideo ex timore dei nullus aliꝰ ti
mor orit. ſed ex amore dī ſequūtur infini
ti amores. Et ſic amor extendit quantū
res amata: ſed timor nō extendit quantū
res que timet. qꝛ nihil eſt timendum niſi
deus. qꝛ creatura nullo mō eſt timenda.
Et ſic differentia eſt inter timorē ꝛ amo/
rem. qꝛ timor nō eſt donū voluntariū. et
dat penā de ſe et triſticiam qn̄ eſt ſolus: ꝛ
nō extendit. et amor de ſe eſt voluntariū
donū: et dat gaudiū et extendit. ¶ Sed
etiā multū cōuenit timor cū amore. ꝛ eſt — Conue niunt ti mor ꝛ a/ mor.
optima mixtura et optima ſocietas. quia
dei timor iuuat amorē. qꝛ timor vnit ꝛ li
gat voluntatē magis cū deo. Et ideo ti/
mor et amor ſunt due cathene: duo claui
tenentes voluntatē fixā cū deo: et adin/
uicem ſe iuuāt ꝛ fortificant. Un̄ qꝛ crea/
tura facta eſt ex nihilo. et deꝰ eſt infinite
poteſtatis. nō eſſet ꝯueniens cōiūctio cre
ature cū deo niſi ꝑ amorem ꝛ timorē. nec
aliter cōuenit creature amare deum: nec
deo cōuenit aliter amari. qꝛ apparet que
dā eq̄litas ꝛ nulla ſuꝑioritas. nec eēt fir/
miſſima vnio inter creaturā ꝛ creatorem.
Et ideo qꝛ timor maxie cōuenit cū amo
re. qꝛ ipm̄ ꝯfortat: fortificat ꝛ iuuat ꝛ ſoli
dat: et habet virtutē vnitiuam: ideo poſt
amorem tractari debet de timore.

Q, ſicut duo amores ſunt. ita ſūt duo
timores. Titulus.clxxix.

Quoniā aūt duo amores princi/
pales iam dicti ſunt radices oīm
bonoꝝ ꝛ maloꝝ que ꝑtinent ad
hoīem. ideo neceſſe eſt omīa que ꝑtinent
ad hoīem diuidant in duas ꝑtes. Et iō
neceſſe eſt ponere duos timores ſicut du
os amores Unus timor eſt qui oritur ex
amore dei. et aliꝰ timor eſt q̄ orit ex amo
re ſuiꝑſius. Et ſicut ſe habēt duo amo/
res inter ſe. ita et duo timores. Et ideo ti
mor q̄ orit ex amore dei ꝛ ꝯuenit cū deo:
bonus: ſanctꝰ et iuſtus eſt. ꝛ hꝫ oēs cōdi
tiones ipſius amorꝭ dei. Sed timor qui
orit ex amore ꝓprio: eſt malus: iniuſtus ꝛ
inordinatus. et habet om̄es conditiones
ꝓprij amorꝭ. Et iſti duo timores faciūt
operationes contrarias. quia timor dei
non multiplicatur: ſemꝑ eſt vnus ſolus.
quia qui timet deum: nihil timet aliud.
quia nihil aliud eſt timendū. et ideo vnit
et fortificat hominē cum deo. et nullā pe/
nam nec triſticiā dat. quia ſemꝑ cōiūctꝰ
eſt cuꝫ bono amore. Sed timor qui orit — Timor malꝰ mł tiplicat infinitū
ex amore ſuiꝑſius: multiplicat in infini
tum. ꝛ plus q̄ ipe amor vn̄ oritur. imo ex
vno amore oriuntur infiniti timores. Et
q̄a timor de ſe penā dat et triſticiā: niſi ſit
iunctus cū bono amore. iō q̄libet timor
q̄ oritur ex amore ſuiꝑſiꝰ: dat penā et tri
ſticiam. et ideo ad multiplicationē timo/
ris ſeq̄tur multiplicatio penaꝝ ꝛ triſticia
rū. Unde iſta mł'tiplicatio timorꝭ clariſſi
me māifeſtat venenoſitatē ꝛ maliciā ipiꝰ
amorꝭ ꝓprij: et q̄ntū noceat habenti. Qui — Amanſ ſeipſum oīa tiet.
enī ꝑmo amat ſeipm̄: ſūme amat vitā ſuā
ſuum eſſe: ꝛ ꝯſūmationē ſuiꝑſiꝰ. Et iō
ſūme timet ꝑdere ſeipm̄ ꝑmo et ſuā vitā:
eo q̄ pōt ꝑdi et deſtrui et corrūpi. quia ē
res ꝑdibilis et deſtructibilis. et ipe nō pt
ꝯſeruari ꝑ ſeipm̄. et perꝯn̄s timet oīa iſta
que pn̄t ꝑdere et deſtruere ſeu diminuere
ſeipm̄ ꝛ ſuū eſſe et ſuā vitā et ſibi nocere.
Et ideo timet mortē: infirmitatē ꝛ peſtes
et fugit illas q̄tum poteſt. timet terrā. ti/
met aquas: aerem: ignē: venena: famem:
ſitim: aīalia. timet hoīes q̄ poſſunt au/
ferre vitam ſuā. Item q̄ ꝑmo amat ſeipm̄
amat ꝑmo ꝓprium honorem: ꝓpriam fa
mam: et ſuā laudē et excellentiā. et ideo ti
met ꝑdere honorem ſuum: ſuam famam:
et ſuā laudem. et timet vituperia. et ꝑ cō/
quens timet oīa illa q̄ pn̄t diminuere et
deſtruere ſuū honorē: ſuā famā et ſuū no
men. Itē q̄ ꝑmo amat ſeipm̄: amat ſuas

ꝓprias delectatiões carnis. et iõ ꝙ timet eas ꝑdere timet oīa illa que pñt deſtruere vel diminuere illas delectatiões Jdeo timet toꝛmenta frigus: caloꝛẽ: amaritudinem: pauptatẽ bonoꝝ ⁊ penuriaꝫ. Jtem etiā qꝛ pecuniam diligit. iõ timet eas ꝑdere. ideo timet oīa illa que pñt auferre vel diminuere pecunias. Ecce ꝗ ꝗliter timoꝛ malus multiplicaꝛ in infinitũ: eo qꝛ oriꝛ de malo amoꝛe. Jtem etiā qui amat primo ſeipm: amat oẽs illos qui ſunt cõiuncti ſecũ. vel ꝙ iuuant ipm vel conſolantur ipm. Jdeo amat amicos: filios: vxoꝛeꝫ: parentes ⁊ fratres: ⁊ etiā oīa illa ꝙ ei ſeruiunt. ſicut ſunt domꝰ. poſſeſſiões ⁊ aīalia. Et iõ timet oīa iſta ꝑdere. ⁊ ꝑ ꝯſequẽs timet oīa illa ꝙ pñt auferre iſta ſupdicta oīa vel deſtruere. ¶ Fundamentuꝫ ꝗ ꝗre generanꝛ tot timoꝛes ē. qꝛ illud qđ amat põt perdi et deſtrui et auferri. ⁊ eſt res ꝑdibilis. Et ſic amoꝛ malus nõ liberat timoꝛẽ a ſeruitute ⁊ a pena. imo ipſuꝫ timoꝛẽ multiplicat ⁊ penā auget. Sꝫ ꝙ amat

Timor dei ñ mľ tiplicaꝛ.

pmo deũ. qꝛ deꝰ nõ eſt res ꝙ põt deſtrui vel auferri nec coꝛrũpi nec ꝑ violentiam tolli nec aliꝗd ſibi põt nocere. iõ nihil aliud timet: ſed ſolũ timet eũ quem amat. ⁊ ſic amoꝛ dei nõ multiplicat timoꝛes: ſed habet ſolũ vnicũ timoꝛẽ. et ille timoꝛ cuꝫ amoꝛe liberat ab infinitꝭ timoꝛibꝫ malis ꝙ dant penā ⁊ triſticiā. Et qꝛ timoꝛ alicui

Amans ſeipſum oim ſer/uus eſt.

debeꝛ qꝛ dñs. et ille ꝙ timet eſt tanꝗ̃ ſeruus. ergo ſequiꝛ ꝙ hõ ꝙ primo nõ timet deũ. ſubĳcitur ⁊ eſt ſeruꝰ oīm rerũ ꝗs timet: et ꝯſtituit ſe ſeruũ omniũ illaꝝ rerũ. ⁊ ille res omẽs dñantur homini. et iõ hõ ꝯſtituit ſe ſeruũ et ſubiectũ oīm creaturarum. ⁊ oīs creatura dñatur ei. qꝛ omẽs timet. ⁊ ſic incurrit infinitas ſeruitutes et captiuitates ⁊ ꝑdit libertatẽ ſuaꝫ. Sed ꝙ pmo timet deũ: eſt ſolũ ſeruus vnꝰ: ⁊ ſolum vnũ habet dñm ꝙ eſt dñs oīm creaturarũ. Qui ergo timet deũ pmo quia timet qđ timendũ eſt. iõ hꝫ bonũ timoꝛeꝫ. ſed ꝙ nõ timet deũ pmo: timet qđ primo timendũ nõ eſt. qꝛ timet creaturas de nihilo factas. ⁊ talis timoꝛ eſt cõtra naturā hoīs inꝗ̃ntum hõ eſt: et cõtra totum oꝛdinem creaturaꝝ. qꝛ creature ſunt facte ꝓpter hoīem ad ſeruiendũ homini. ⁊ ſic eſt oꝛdo ꝑuerſus in natura. Sed timoꝛ dei eſt ſm naturā hoīs inꝗ̃ntũ hõ eſt ⁊ ſm oꝛdinem omniũ reꝝ. ⁊ ideo nõ eſt ꝯtra hominẽ: ſed ꝯuenit hoī inꝗ̃ntũ hõ eſt. ⁊ ideo ſemꝑ ꝓficit hoī. Et ſic apparet qualiter ſunt duo timoꝛes: ſicut duo amoꝛes.

Q, ſicut duo ſunt timoꝛes ꝯtrarĳ. ita ſunt duo cõtemptus oppoſiti.

Titulus. clxxx.

Et qꝛ etiā amoꝛi opponiꝛ odiuꝫ. ⁊ duobꝫ honoꝛibꝫ opponũꝛ duo odia. ita etiā ſiľiter tioꝛi opponiꝛ ꝯtẽptus Et ſicut ſunt duo timoꝛes. ita erunt duo cõtemptus. Jdeo ſicut eſt timoꝛ dei. ita eſt cõtemptus dei. ⁊ ſicut ē timoꝛ creature. ita eſt ꝯtẽptus creature ſeu cõtemptꝰ ſuĳpſius. Et ideo ſiľiter pt fieri hec oppoſitio et cõparatio inter duos timoꝛes ⁊ duos ꝯtemptꝰ. ſicut inter duos amoꝛes ⁊ duo odia. Vñ timoꝛ dei ⁊ timoꝛ creature ſeu ꝙ oꝛitur đ amoꝛe ꝓprio ſunt ꝯtrarĳ. ⁊ cõtemptꝰ dei ⁊ cõtẽptꝰ creature ſeu ſuĳpſiꝰ ſunt ſubcõtrarĳ. Sed timoꝛ dei ⁊ ꝯtẽptꝰ dei ꝯtradicũt. ⁊ timoꝛ creature ⁊ ꝯtẽptꝰ creature etiā ꝯtradicũt. Et timoꝛ dei ⁊ ꝯtẽptus creature ſubalternanꝛ. et timoꝛ creature et ꝯtemptꝰ dei etiā ſubalternanꝛ. Cõpara ergo timoꝛeꝫ ad amoꝛem: et duos timoꝛes ad duos amoꝛes ⁊ ad ꝯtẽptus. ⁊ ſic acꝗres magnā ſcientiam de timoꝛe.

Q, honoꝛ ⁊ vtilitas ſeu cõmodũ ſunt duo ꝓpter que omnia fiunt.

Titulus. clxxxi.

Quāuis auteꝫ ſit tractatum de honoꝛe aliqualiter ſiľ cũ amoꝛe et alĳs debitis. attamẽ honoꝛ reꝗrit ſpecialẽ tractatũ ab alĳs diſtinctũ ꝓpter ſuā ſingulareꝫ naturā et excellentiā. quia omnia ꝙ facta ſunt et fiunt: ꝓpter honoꝛẽ fiunt. Unde oīa que fiunt vel fieri poſſunt ad duo reducunꝛ. ſcꝫ ad honoꝛẽ ⁊ vtilitatem Quia omẽ qđ fit: vel fit ꝓpter honoꝛẽ vel ꝓpter vtilitatem: vel ꝓpter vtrũqꝫ ſiľ. ita ꝙ honoꝛ ⁊ vtilitas ſunt duo fructꝰ ꝙ colligũꝛ finaliter ab oībꝰ. Cũ aũt deꝰ fecerit mũdum: neceſſe eſt ꝙ vel fecit ꝓpter honoꝛeꝫ vel ꝓpter vtilitatem: vel propter vtrũqꝫ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf